

“VAIKYSTĖS TAKELIU”

PRITARTA
Kauno r. Čekiškės darželio
tarybos 2016 m. sausio 12 d.
Protokolo Nr. 01

PATVIRTINTA
Kauno r. Čekiškės darželio
Direktorės Birutės Tiškauskienės
2016 m. vasario 10
Įsakymu Nr. 2 -V

PRITARTA
Kauno rajono savivaldybės administracijos
Direktorius
2016 m.
Įsakymu Nr.

KAUNO R. ČEKIŠKĖS DARŽELIO IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

2016 m.

TURINYS

1. Bendrosios nuostatos.....	4
1.1. Duomenys apie švietimo įstaigą	4
1.2. Vaikai ir jų poreikiai	4
1.3. Mokytojų ir kiti specialistų pasirengimas.....	5
1.4. Regiono ir švietimo teikėjo savitumas	5
1.5. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai.....	6
1.6. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą.....	6
2. Ikmokyklinio ugdymo principai.....	8
3. Ugdymo tikslas ir uždaviniai.....	9
4. Ugdymo turinys, metodai ir priemonės.....	10
5. Ugdymo pasiekimai ir jų vertinimas	21
Naudota literatūra	23
Priedas lentelė Nr.1	24

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Duomenys apie švietimo įstaigą

Švietimo teikėjo pavadinimas: Kauno r. Čekiškės darželis

Trumpasis pavadinimas: Čekiškės darželis

Teisinė forma: Kauno rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga

Grupė, tipas: Neformaliojo švietimo, ikimokyklinio ugdymo mokykla

Adresas: Kauno r., Čekiškės mstl., Rožiuų g. 6, LT - 54275

Veiklos pradžia: 1974 m. liepos mėn. 1 d

Tel.: (8 37)560318, 868582061

Interneto svetainės adresas: <http://cekiskesdarzelis.mozello.lt/>

El. paštas: cdarzelis@gmail.com

Čekiškės darželyje veikia 1 ikimokyklinio ugdymo grupė, mišraus amžiaus vaikams 2-5 m.

1.2. Vaikai ir jų poreikiai

Programa orientuota į vaiko poreikių tenkinimą. Vaiko poreikis turėti geras socialines, pažintines, edukacines vystimosi sąlygas yra vienas pagrindinių ir su vaiko amžiumi nesikeičiančių interesų.

Įstaigoje sudaryta humaniška, rami, vaiką tausojanti aplinka, kurioje gerbiama vaiko asmenybė. Vaikas gali rinktis veiklą pagal pomėgius, galias, lavėti tiek, kiek kiekvienas turi prigimtinių jėgų.

Atliekamos apklausos rodo, kad šiuolaikinių technologijų apsupti, namuose vaikai ir jų tėvai daug laiko praleidžia žiūrėdami televizorių, žaisdami kompiuterinius žaidimus, mažai laiko praleidžia gryname ore, mažai juda, todėl ugdydami vaiką siekiame, kad jis augtų sveikas, gebėtų sveikai gyventi, maitintis, grūdintis, rūpintis savo ir kitų sveikata.

Atsižvelgiant į individualius, specialiuosius poreikius, siekiame tenkinti pagrindinius vaiko poreikius:

- **Poreikis jaustis saugiai.** Vaikas gali jaustis saugus, pradžioje būdamas suaugusiųjų globoje, palaipsniui ir pats mokosi saugoti save.
- **Poreikis judėti.** Vaikas nuolat juda, bėgioja, sportuoja, laipioja judėjimui, aktyviai veiklai skirtose zonose, lauko aikštelėje.
- **Poreikis žaisti.** Kiekvienas vaikas turi galimybę žaisti su jam patinkančiais žaislais, pasirinkti žaidimo vietą, draugus. Žaisdamas jis išreiškia savo socialinę patirtį, bendrauja.

- ***Poreikis bendrauti.*** Vaikas nori būti gerbiamas, kitų pripažintas, kaip turintis savitų gabumų, vertingų savybių, išlikti savitu, skirtingu nuo kitų.
- ***Poreikis patenkinti savo smalsumą.*** Tenkindamas savo smalsumą, vaikas kaupia žinias, tikslina turimus daiktų vaizdinius, veikia aplinkoje su įvairiais daiktais, kartu plečia savo žodyną. Vaikas nori viską paliesti, pajauti todėl, kad jo saviti mokymosi metodai.
- ***Poreikis būti savarankiškam.*** Vaikas nori pats savarankiškai valgyti, rengtis, pasirinkti veiklą, priemones, žaislus.
- ***Poreikis produktyviai ir kūrybingai veiklai.*** Šiuolaikinėje žinių ir technologijų visuomenėje augantis vaikas domisi viskuo, nori žaisti kompiuterinius ir kt. žaidimus. Vaikas beveik visada nori ką nors veikti: piešti, lipdyti, konstruoti. Tam, kad vaikas nuolat galėtų įgyvendinti savo sumanymus, jam sudaromos palankios sąlygos tai atlikti, sukuriant lanksčią ir mobilią ugdymosi aplinką.

1.3. Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Įstaigoje dirba 3 pedagogai (2 auklėtojos ir 1 men. ugdymo pedagogė), tai aukštos kvalifikacijos pedagogų komanda, profesionaliai tenkinanti vaiko poreikį bendrauti, bendradarbiauti, pažinti, mylėti ir būti mylimam, jaustis fiziškai ir psichologiškai saugiam, laisvam, sulaukti pozityvaus dėmesio bei vertinimo.

Pedagogai nuolat kelia savo kvalifikaciją kursuose ir seminaruose. Įstaigos pedagogai dalijasi gerąja darbo patirtimi su kitais rajono darželių pedagogais. Glaudžiai bendradarbiauja su Čekiškės mstl. bendruomenės nariais, įtraukdami į darželio veiklą, vykdomus projektus.

1.4. Regiono ir švietimo teikėjo savitumas

Čekiškės darželis įsteigtas gražiame gamtos prieglobstyje, nuosavų namų kaiminystėje. Mūsų ugdytiniai turi galimybę pajusti gamtos grožį, stebėti įvairiais metų laikais vykstančius reiškinius. Įstaigos pastatas – netipinis, primenantis naminę aplinką: didelis kiemas, sodas. Vaikai turi galimybę stebėti žmonių darbus, naminius gyvūnus, aplankyti draugų namus.

Mišraus amžiaus vaikų grupė, kaip didelė šeima, kur mažieji stebi vyresnius, vyresnieji padeda mažiesiems, gal dėlto visi vaikai labai greitai ir lengvai adaptuojasi mūsų darželyje.

Pedagogai ir kiti specialistai, siekdami formuoti teigiamas nuostatas, išpročius ir gebėjimus apie sveiką gyvenseną, rengia ir įgyvendina projektus bei kuria palankią aplinką vaikų ir visos bendruomenės sveikatos stiprinimui.

Įstaiga yra atvira ir plėtoja partnerystę ryšius su Čekiškės Pr. Dovydaičio gimnazija ir visa Čekiškės mstl. bendruomene, buvusiais mūsų ugdytiniais ir tėvais.

Dalindamiesi metodine gerąja patirtimi vaikų ugdymo klausimais, organizuodami bendrus renginius, projektus su socialiniais partneriais tikimės, kad darželyje vaikams bus gera ir jauku.

1.5. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Šeima yra pirmasis vaiko mokytojas. Namai ir šeima formuoja vaiko įpročius, nuostatas, vertybes. Darželis vaikui yra pirmas socializacijos etapas, išėjimas į visuomenę.

Įstaigos paskirtis – padėti šeimai ugdyti vaiką, tenkinti tėvų poreikius ir lūkesčius. Siekdami šio tikslo, tampriai bendraujame ir bendradarbiaujame su šeima. Atsižvelgiant į tėvų poreikius nustatomas darželio darbo laikas ir darbo trukmė.

Susipažįstame su įstaigą lankančio vaiko šeima, įvertiname kokią patirtį vaikas atsineša į ugdymo instituciją iš namų. Bendraujant su ugdytinių šeimomis kuriama įstaigos kultūra, tradicijos, užtikrinama ugdymo kokybė ir tęstinumas. Tėvams teikiama pedagoginė, socialinė ir psichologinė informacija. Jie nuolat informuojami apie vaikų daromą pažangą ir pasiekimus.

Įstaigą lanko vaikai gyvenantis artimiausiose Čekiškės mstl. vietovėse ir apylinkės kaimuose. Dauguma tėvų pageidauja, kad įstaigoje būtų užtikrinta vaiko fizinė ir psichinė sveikata, gera mityba, judėjimo, pažinimo, bendravimo poreikiai.

Tėvai (globėjai) gerai vertina įstaigoje sukurtą aplinką, kuri užtikrina vaikų saugumą, tausoja sveikatą ir sudaro prielaidas vaikams visapusiškai tobulėti.

1.6. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą

Vaikystė – tai asmenybės psichinių, dvasinių ir fizinių galių formavimosi laikotarpis. Tai gražiausias ir geriausias žmogaus gyvenimo laikotarpis, kupinas emocijų ir atradimų, neužmirštamų įspūdžių. Kiekvienas vaikas – unikali asmenybė, kuri geriausiai vystosi tada, kai pati renkasi kaupimo būdą, todėl kiekvienam vaikui suteikiama pasirinkimo laisvė. Jis turi galimybę rinktis veiklą pagal savo poreikius, interesus bei nuotaiką.

Darželyje įgyvendinamos humanistinės psichologijos idėjos. Humanistiniu požiūriu vaikas yra savo tobulėjimo, saviugdos proceso subjektas. Humanistinės krypties atstovai siūlo sudaryti tokias sąlygas, kad ugdantis nebūtų bijomasi suklysti. Į vaiko interesus nukreipta visa ugdymo(si) aplinka. Ugdytojas nėra tik informacijos skleidėjas, bet turėdamas daugiau žinių ir didesnę patirtį, padeda ugdytiniams ugdytis patiems.

Darželis savo veiklą grindžia Lietuvos Respublikos konstitucija, Vaiko teisių konvencija, atspindi 2013 – 2022 m. Valstybės švietimo strategijos, Kauno rajono bei įstaigos plano nuostatas.

Programoje vadovausimės šiais pedagoginės sąveikos principais:

- Siekti nuoširdaus bendravimo su ugdytiniais, juos teigiamai vertinti, skatinti intelektualinį, emocinį bei valios ugdymąsį.
- Padėti ugdytiniams suvokti save, savo problemas ir nukreipti juos motyvuotai veikti.
- Bendradarbiauti su ugdytiniais, kad jie pajustų atsakomybę už šią veiklą ir jos rezultatus.
- Organizuoti ugdymo procesą, ugdytinių poreikiais.
- Ugdymo procesas paremtas nuostata: vaikai geriau įsisavina tik jų poreikius, pagal amžių atitinkančią ugdomąją medžiagą. Pedagoginio vertinimo paskirtis – pažinti vaiką ir individualizuoti bei diferencijuoti ugdymą.

Tikimės, kad ugdymo programa padės kurti lanksčias, kryptingas, ikimokyklinio kokybiško ugdymo(si) sąlygas, sudaryti prielaidas tolesniam, sėkmingam ugdymui(si) priešmokykliniame ugdyme ir kokykloje. Įstaiga taps atviresnė kaitai, aktyviau įtakos artimiausią aplinką, teiks pagalbą šeimai ir vaikui, tobulins sąlygas darniam kūrybingos asmenybės vystymui(si) ir nuolat tobulėjančios bendruomenės kūrimui.

Atsižvelgiant į laikmečio reikalavimus ir pedagogų atsiliepimus, pastabas, pasiūlymus, programa bus atnaujinama.

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Planuodamas ugdymo turinį, metodus, parinkdamas priemones, kurdamas ugdymo aplinką, organizuodamas ugdymo procesą, numatydamas pedagoginės sąveikos būdus, bendradarbiavimo su tėvais (globėjais), vietos bendruomene ir socialiniais partneriais formas, darželis vadovaujasi šiais ugdymo principais:

Demokratiškumo principas – vaikas gerbiamas ir pripažįstamas kaip asmenybė, jam suteikiama galimybė ir laisvė rinktis (veiklą, partnerius ir pan.), naudotis šiuolaikinėmis ugdymo(si) galimybėmis įgyjant žinių ir įgūdžių, skatinamas aktyvumas.

Sveikatingumo principas – vaikas ugdomi nuostatą savarankiškai laikytis asmens higienos, aktyvios veiklos, poilsio ir maitinimosi ritmo, pratinasi saugoti savo ir kitų fizinę ir psichinę sveikatą, švarinti aplinką, saugiai jaustis ir elgtis artimiausioje aplinkoje.

Visuminio integralaus ugdymo principas – ugdymo turinys sudarytas atsižvelgiant į vaiko visuminio pasaulio suvokimą ir mąstymo bei veiklos konkretumą. Ugdomojo proceso metu siekiama vertybinių nuostatų, jausmų, mąstymo ir veiksmų dermės, vaiko vidinio ir išorinio pasaulio vienovės, visų ugdymo sričių integralumo.

Diferencijavimo (individualizavimo) principas – ugdymo procesas organizuojamas atsižvelgiant į vaikų amžiaus tarpsnio ypatumus, vaiko ar vaikų grupės ugdymo(si) poreikius, išsivystymo lygį, tėvų lūkesčius.

Tęstinumo principas – glaudžiai bendradarbiaujant su šeima siekiame, kad vaikai sėkmingai pereitų nuo ugdymo(si) šeimoje ir ankstyvojo amžiaus prie ugdymo(si) ikimokyklinio amžiaus grupėje, atsižvelgiant į vaikų įgytą patirtį ir gebėjimus bei jo ugdymo(si) perspektyvą.

Konfidencialumo principas – garantuoja, kad apie vaikų pasiekimus ir jų vertinimą informacija nebus viešinama. Apie vaiko ugdymą(si) ir jo vystymą(si) tėvams ir su vaiku dirbantiems specialistams informacija teikiama individualiai.

Tautiškumo principas – ugdymo(si) procese puoselėjamos tautos kultūros tradicijos, regiono tradicijos, papročiai, šventės, siekiama ugdyti būsimą tautos kultūros saugotoją ir kūrėją. Auginamas doras, geras, orus, kūrybingas žmogus.

Atsinaujinimo principas – pastovus ikimokyklinio ugdymo programos tobulinimas, atsižvelgiant į vaikų poreikius, tėvų lūkesčius, švietimo naujoves.

3. UGDYMO TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas - atsižvelgiant į vaiko prigimties galias, jo individualią patirtį, vadovaujantis raidos dėsniniais, padėti vaikui išsiugdyti savarankiškumo, sveikos gyvensenos, pozityvaus bendravimo su suaugusiais ir vaikais, kūrybiškumo, aplinkos ir savo šalies pažinimo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Uždaviniai – atsižvelgiant į kiekvieno vaiko unikalumą bei poreikius, užtikrinant saugią, ugdymąsi skatinančią aplinką, dialogišką sąveiką grindžiamą tikslingą ugdymą ir spontanišką vaiko ugdymąsi, siektų, kad vaikas:

1. Plėtotų individualias fizines, socialines, pažinimo, kalbos ir bendravimo, kūrybines galias, pažintų ir išreikštu save.
2. Pozityviai bendrautų ir bendradarbiautų su suaugusiais ir vaikais, mokytųsi spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasėkmes.
3. Aktyviai dalyvautu ir kūrybiškai išreikštu save šeimos, ugdymo įstaigos ir vietos bendruomenės gyvenime.
4. Mokytųsi pažinti ir veikti, žaistu, keltu klausimus, rinktųsi veiklos būdus ir priemones, samprotautu apie tai, ko išmoko numatytų tolesnius veiklos žingsnius.

4. UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

UGDYMO TURINYS

Ugdymo turinys sudarytas remiantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“, atskleidžiant svarbiausias pasiekimų sričių charakteristikas. Atsižvelgiant į vaiko amžių, kiekvienoje pasiekimų srityje numatyti esminiai gebėjimai, vertybinės nuostatos ir pateikti vaikų veiksenos pavyzdžiai. Ugdymo turinys numatomas per vaiko veiksenas veiklos centruose, per specialias ugdymo priemones, pritaikytas atitinkamoms ugdomosios veiklos sritims.

Didelis dėmesys skiriamas patirtiniam ugdymui, kuris apima vaiko protą, racionalią žinią jo pojūčius bei jausmus, grystas tyrinėjimais, kūryba ir bendradarbiavimu. Vaikas, kaip jaunas tyrėjas, atradėjas auginamas grupėje ir už jos ribų.

Ekskursijos ir išvykos praturtina vaikų patirtį, jie susipažįsta su artimiausia gamtine, socialine ir kultūrine aplinka, mokosi ne tik orientuotis naujoje aplinkoje, bet ir tiesiogiai konstruoja savo žinią, veikdami natūralioje aplinkoje.

Ugdymo turinio įgyvendinimas organizuojamas taip, kad atitiktų pagrindinius ir prigimtinus vaiko poreikius, sudarytų galimybę atsiskleisti vaiko individualumui ir savitumui visose ugdymo(si) pasiekimų srityse, kurių visuma užtikrintų ugdytinių mokyklinę brandą.

Vaikų pasiekimų sričių tęstinumą garantuoja priešmokyklinio ugdymo bendroji programa, kurioje numatomas vaiko ugdymo tęstinumas pagal šešias kompetencijas: socialinę, pažinimo, komunikavimo, sveikatos saugojimo ir stiprinimo, meninę ir mokėjimo mokytis.

Lūkesčiai	Ugdymo(si) pasiekimų sritys (vertybinės nuostatos, vaiko gebėjimai, žinios, patirtis)	Vaiko veiklos veiksenos
Sveikas ir saugus	Kasdieninio gyvenimo įgūdžiai <u>Vertybinė nuostata.</u> Noriai ugdomi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius. <u>Esminis gebėjimas.</u> Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvardos veiksmus: Apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi.	✓ Tvarkingai valgo; ✓ serviruoja stalą; ✓ eisingai naudojami stalo įrankiais; ✓ kosėdamas, čiaudėdamas, prisidengia burną; ✓ pats pasirenka darbui vietą; ✓ tinkamai naudojami peiliu, adata, žirkklėmis; ✓ savarankiškai apsirengia, nusirengia, sulanksto rubelius, apsiauna, nusiauna

	<p>Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.</p>	<p>batus;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ savarankiškai prausiasi, nusišluosto rankas ir veidą;
	<p>Fizinis aktyvumas</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u></p> <p>Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydams pusiausvyrą, spontaniškai ir tkslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina koordinacija.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aktyviai juda, esant reikalui, atsipalaiduoja; ✓ saugiai naudojasi fiziniam judėjimui skirta įranga, priemonėmis, žaislais; ✓ atlieka pratimus su sporto inventoriumi lauke, grupėje; ✓ bėgioja keičiant kryptį, tempą; ✓ šokinėja abiem kojom vietoje, lengvai judant pirmyn; ✓ laipioja kopėtėlėmis, gimnastikos siennele; ✓ rungtyniauja estafetėse; ✓ derina rankų ir kojų judesius; ✓ dalyvauja mankštose; ✓ žaidžia orientacinius žaidimus; ✓ žaidžia judrius žaidimus; ✓ žaidžia krepšinį, futbolą ir kt.; ✓ dalyvauja sveikatos ugdymo akcijose.
<p>Orus, pasitikintis savimi</p>	<p>Savireguliacija ir kontrolė</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u></p> <p>Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Kultūringai pasisveikina, kreipiasi, atsiprašo, sprendžia ginčus, įsiterpia į pokalbį, vaišina; ✓ primenant ir savarankiškai laikosi žaidimų ir tvarkos taisyklių; ✓ pasiūlo paties sugalvotus konflikto sprendimo būdus; ✓ stebi gerus draugų darbus, poelgius, juos vertina, džiaugiasi, kartu su auklėtoja ir tėveliais kuria elgesio grupėje taisykles;
	<p>Emocijų suvokimas ir raiška</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mokosi atskirti gerus ir blogus įpročius;

	<p>Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Atpažįsta bei įvardija savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus (užjaučia, padeda).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ įvardija pagrindines emocijas; ✓ kūno išraiška pavaizduoja liūdną, linksmą, piktą; ✓ suvokia, kad gali kalbėti gerus ir blogus žodžius, valdo savo jausmus; ✓ vartydami grožinę literatūrą atranda veikėjų emocines išraiškas, atpažįsta blogą ir gerą poelgius; ✓ daiktus naudoja pagal paskirtį.
	<p>Savivoka ir savigarba</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u></p> <p>Save vertina teigiamai.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Supranta savo asmens tapatumą (“aš esu, buvau, būsiu”), pasako, kad yra berniukas / mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka supranta ir gina savo teisę būti, žaisti kartu su kitais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pasako savo vardą, pavardę, lytį, kiek metų, kuo domisi, ką mėgsta; ✓ tyrinėja save, naudodamasis veidrodžiu; ✓ didžiuojasi savo šeima; ✓ žino ką gali ir moka daryti; ✓ kuria, fantazuoja laisvai jungdami realybę su prasimanytais dalykais apie save.
	<p>Santykiai su suaugusiais</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u></p> <p>Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi, žino</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Padeda auklėtojai tvarkytis grupėje žaislus; ✓ įtraukia suaugusįjį į savo žaidimus ir bendrą veiklą; ✓ kilus pavojui, kviečia suaugusiuosius; ✓ kuria bendrus kūrybinius projektus; ✓ kuria bendras veiklas; ✓ veikia savarankiškai ir tikisi suaugusiojo palaikymo;

	<p>kaip reikia elgtis su nepažįstamais.</p> <p>Santykiai su bendraamžiais</p> <p><u>Vertybinių nuostatų.</u></p> <p>Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranti kitų norus, dalinasi žaislais, tariasi, padeda).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ kuria ir laikosi sutartų taisyklių, suaugusiojo prašymų; ✓ Žino grupės draugų vardus; ✓ pasitiki savimi ir šalia esančiais draugais; ✓ padeda kitam vaikui, kai jam reikia pagalbos ✓ dalinasi su draugais savo žaislais; ✓ išsako savo norus, nebijo klausti; ✓ suranda skirtumus ir panašumus tarp draugų; ✓ atskleidžia savo džiaugsmą, liūdesį, paslaptį, užuojautą; ✓ žaisdamas, mokosi laikytis žaidimo taisyklių; ✓ pats pasirenka žaidimo draugą, pasiprašo į žaidimą.
<p>Bendraujantis</p>	<p>Sakytinė kalba</p> <p><u>Vertybinių nuostatų.</u></p> <p>Nusiteikias išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai laisvai išreiškdamas savo išgyvenimus, mintis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vartoja paprastus, gramatiškai taisyklingus sakinius; ✓ atsako į klausimus, atpasakoja trumpus kūrinius, pasakoja apie gamtos reiškinius; ✓ vartoja vaizdinius palyginimus, žodžius, rišliai pasakoja; ✓ išklauso kūrinį iki galo nepertraukdamas skaitančiojo; ✓ supranta, kad kūrinys turi pradžią, pabaigą;

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ formuluoja išplėstinius sakinius; ✓ taisyklingai taria daugumą gimtosios kalbos garsų; ✓ nustato garsus žodžio pradžioje, viduryje, pabaigoje; ✓ dalyvauja pokalbyje; ✓ seka girdėtas pasakas ir kuria savo; ✓ įsidėmi vaizdingus posakius, vartoja juos kasdieniniame darželio gyvenime.
	<p>Rašytinė kalba</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekstu.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u> Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Domisi abėcėlės raidėmis, skaitymu; ✓ vaizduoja, kad skaito knygą, kuri buvo jam skaityta, imituoja skaitymą pagal knygos iliustraciją; ✓ domisi ir supranta skirtingų spaudinių funkcijas; ✓ kopijuoja ir bando rašyti raides, aplinkoje esančius žodžius; ✓ parašo ir perskaito savo ir artimųjų vardus; ✓ gerbia ir tausoja knygas, kitus spaudinius; ✓ kuria lankstinukus, knygeles, kvietimus, iliustruoja knygas; ✓ domisi įvairiomis rašymo priemonėmis, išreiškia norą naudotis kompiuteriu; ✓ naudoja derinimo korteles, gretina paveikslą ir tikrą daiktą, derina paveikslą ir muliažą.
Smalsus	<p>Aplinkos pažinimas</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Nori pažinti bei suprasti save ir</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stebi ir įsidėmi metų laikų reiškinius, orų permainas, išskrendančius ir

	<p>aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.</p>	<p>parskrendančius paukščius;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ aptaria miško žvėrelių ir paukščių gyvenimo sąlygas žiemą; ✓ aptaria augančius augalus; ✓ orientuojasi artimoje aplinkoje; ✓ atpažįsta ir įvardija naminius, kai kuriuos laukinius gyvūnus, augalus, paaiškina, kaip reikia juos prižiūrėti; ✓ skiria daržoves, vaisius, uogas, žino pavadinimus; ✓ domisi atliekų rūšiavimu, žino, kad reikia taupyti elektrą, vandenį, šilumą; ✓ supranta elektrinių, stiklinių, aštrių buities daiktų ir prietaisų keliamą pavojų; ✓ žino tradicines šventes, domisi savo gimtinės istorija, papročiais; ✓ domisi ir mokosi naudotis buitinais prietaisais, IT galimybėmis.
	<p>Skaičiavimas ir matavimas</p> <p><u>Vertybinių nuostata.</u></p> <p>Nusiteikęs pasaulį pažinti skaičiuodamas ir matuodamas.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagalkieki, vartoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį, jaučia dydžių skirtumus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Žino metų laikus, paros dalis; ✓ suvokia parų keitimąsi, vartoja sąvokas šiandien, vakar, rytoj; ✓ skiria dešinę ir kairę savo kūno puses; ✓ pradeda suvokti laiko trukmę; ✓ supranta, kad daiktų skaičius nepriklauso nuo daiktų dydžio ar formos; ✓ vizualiai suvokia skaičiaus sandarą, dešimtainės sistemos išdėstymą, įtvirtinant skaitmenų seką nuo 1-10; ✓ supranta 0 reikšmę;

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ matuoja daiktų dydį; ✓ žino kur daugiau ir mažiau daiktų; ✓ grupuoja daiktus pagal įvairius požymius: formą, spalvą, ilgį, plotį, aukštį ir t. t.; ✓ dėlioja daiktus didėjimo, mažėjimo tvarka; ✓ skiria plokštumos ir erdvės figūras.
Kuriantis	<p>Meninė raiška</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u></p> <p>Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.</p>	<p>Muzika, šokis</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Dainuoja, niūniuoja savo žaislams įvairias melodijas; ✓ jaučia molonumą dainuoti namuose, lauke, grupėje, šventėse; ✓ žino, kokia atliekamos dainos nuotaika; ✓ groja vaikiškais instrumentais; ✓ panaudodamas kūno galias išgauna ritmą: linksi galva, siūbuoja, kilnoja pečius, mojuoja. <p>Žaidimai, vaidyba</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Stebi, kaip scenoje vaidina aktoriai; ✓ rengia vaidybos pasirodymus grupės draugams, tėvams; ✓ nevaržomai išryškina būdingus judesius, veikėjo elgsenas, kalbos manieras; ✓ lankosi teatruose; ✓ žiūrinėja reprodukcijas; ✓ domisi kūrybos procesu.
	<p>Estetinis suvokimas</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u></p> <p>Domisi, gėrиси, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ intonuoja skaičiuote, eilėraščius; ✓ klausosi dainų žaidžiant, piešiant, sportuojant, darant mankštas;

	<p>Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, vizualaus meno estetikos ypatumus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ pasako savo nuomonę apie savo ir kitų išorės grožį, apie gražų ir negražų bendraamžių poelgį; ✓ pastebi spalvų ir formų, garsų darną ir įvairumą; ✓ nusako muzikos nuotaiką, melodijos ritmą, dainavimo tempą. ✓ pasiūlo kūrybinių idėjų;
<p>Sėkmingai besiuogdantis</p>	<p>Iniciatyvumas ir atkaklumas</p> <p><u>Vertybinių nuostata.</u></p> <p>Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam įsitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusiųjų pagalbą, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ savarankiškai išbando įvairias veiklas, pasitiki savimi; ✓ pats sugalvoja žaidimą ir ilgai jį plėtoja; ✓ stebi kalbančiųjų veidus; ✓ aktyviai siūlo savo idėjas ir sprendimo būdus; ✓ aktyviai bando įveikti netikėtus sunkumus, tariasi su kitais; ✓ rodo iniciatyvą vadovauti sugalvotam žaidimui ir buria kitus vaikus; ✓ randa išeitį, susidūrus su kliūtimi.
	<p>Tyrinėjimas</p> <p><u>Vertybinių nuostata.</u></p> <p>Smalsus, domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando samprotauti.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tyrinėja jį supančią aplinką visais pojūčiais; ✓ pasirenka tinkamas priemones tiriamajai veiklai; ✓ stebėjimams naudoja įvairias priemones (mikroskopą, lupą); ✓ suvokio daiktų paskirtį; ✓ atlikęs tiriamąją veiklą daro išvadą; ✓ tyrimams naudoja skaitmenines technologijas, žino ir paaiškina, kad su nežinoais daiktais ir medžiagomis reikia elgtis atsargiau;

	<p>Problemų sprendimas</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u> Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ supranta, kad susidūrė su sudėtinga veikla, kliūtimi, problema; ✓ bando įveikti sunkumus pats; ✓ stebi, kaip panašioje situacijoje elgiasi kiti ir išbando jų naudojamus būdus; ✓ supranta, kad pavyko įveikti sunkumus; ✓ nepasiekus tikslo, bando keletą kartų; ✓ nepasisekus prašo suaugusiojo pagalbos; ✓ ieško tinkamų sprendimų, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.
	<p>Kūrybiškumas</p> <p><u>Vertybinė nuostata.</u> Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u> Savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ kuria žaidimui erdves; ✓ daro pirštų, delno, pėdų antspaudus ir pildo juos detalėmis (komponuoja paveikslą); ✓ teikia siūlymus, išsako savo nuomonę rengiant parodas, gaminant dekoracijas; ✓ tyrinėja, eksperimentuoja įvairiomis medžiagomis, priemonėmis; ✓ išgyvena kūrybos džiaugsmą, kurdamas moka atsipalaiduoti; ✓ saviraiškai naudoja įvairaus dydžio gamtinę medžiagą, antrines žaliavas; ✓ spontaniškai veikia derindami aplikavimą su piešimu, tapymu, štapavimu, lipdymu, papildo darbelius gamtine medžiaga.

	<p>Mokėjimas mokytis</p> <p><u>Vertybinių nuostatų.</u></p> <p>Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko</p> <p><u>Esminis gebėjimas.</u></p> <p>Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, sprenddamas problemas, kurdamas, įvaldo kai kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mėgsta kūrybiškai žaisti, veikti, siūlo veiklos idėjas, imasi iniciatyvos joms įgyvendinti; ✓ drąsiai spėja, bando, klysta ir taiso klaidas; ✓ spėlioja veiksmų pasekmes; ✓ kalba apie tai, ką norėtų sužinoti, planuoja savo veiklą; ✓ išsako savo požiūrį į mokymąsi darželyje; ✓ pasako, ką išmoko, ko dar nori išmokti; ✓ mokosi iš kitų patirties; ✓ siūlo idėjas, ko ir kaip galima būtų mokytis kartu.
--	--	--

UGDYMO METODAI

Ugdymo metodai parenkami taip, kad atitiktų vaikų amžių ir galimybes, individualius ugdymo(si) poreikius. Planuojant ugdomąją veiklą, pedagogai kūrybingai naudojami darželyje sukaupta metodine medžiaga ir įvairiomis priemonėmis.

Ugdymo metodai.

- Pagrindinis ugdymo metodas – žaidimas. Žaidžiant ugdomi visi vaikų gebėjimai. Jis skatina vaikų pozityvias emocijas, padeda formuoti kalbiniams įgūdžiams, natūraliai sukonzentruoja dėmesį į ugdomąją veiklą.
- Vaizdinis metodas – demonstravimas, stebėjimas – nukreiptas į vaizdinį formavimą apie vaikus supančią aplinką, jos reiškinius.
- Praktinis metodas – vaikų darbai, praktinė veikla, tyrinėjimai, stebėjimai, eksperimentavimai.
- Žodinis metodas – pokalbis, pasakojimas, aptarimas, diskusijos - suteikia galimybę perduoti ar gauti informaciją, natūraliai bendrauti.
- Kūrybinis metodas – sudarantis sąlygas vaikams kelti ir įgyvendinti savo idėjas.
- Pažintinis metodas – edukacinės ekskursijos, išvykos – padeda pažinti ir suprasti supančią aplinką.
- Sportinės veiklos metodai – estafetės, varžybos, komandiniai žaidimai, fiziniai pratimai.

UGDYMO PRIEMONĖS

Ugdymo(si) turinio įgyvendinimui sukuriama ir pritaikoma, atitinkamo amžiaus vaiko poreikius ir galimybes atitinkanti, į tikslą orientuota, saugi aplinka.

Nuolatinis aplinkos keitimas ir atnaujinimas yra svarbus pažinimo tenkinimui. Grupės aplinkoje vaikai randa viską, ko reikia jų žaidimams, tyrinėjimams ir eksperimentavimui. Siekiama, kad priemonės būtų funkcionalios ir padėtų įgyvendinti programoje numatytą ugdymo(si) turinį:

- Tenkintų norą žaisti, bendrauti su kitais: priemonės siužetiniams žaidimams, širmos, įvairūs stalo žaidimai, dėlionės, lego, vaikiškos enciklopedijos, edukaciniai filmai, bibliotekėlės;
- Skatintų vaiko savarankiškumą ir aktyvumą: priemonės kasdienių įgūdžių ugdymui(si), aplinkos puošimui, stalo serviravimui, žaislinė buitinė technika ir įrengimai;
- Padėtų pažinti aplinką, tyrinėti, eksperimentuoti: muliažai, plakatai, "šviesos stalai", padidinimo stiklai, lupos, prožektoriai, matavimo prietaisai, telefono, kasos aparatai;
- Tenkintų judėjimo poreikį: sportiniai įrenginiai grupės aplinkoje ir lauko erdvėje, kamuoliai, virvės, šokdynės, įvairūs kitoks sporto inventoriai.

Naudojamos informacinės technologijos: vaizdo ir garso technika, fotoaparatas, kompiuteris.

Baldai, įranga, ugdymo priemonės, vidaus ir lauko erdvės yra estetiškos, saugios ir patogios.

5. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vertinimas ir ugdymas – glaudžiai susiję. Tik įvertinę vaiko raidos pakopą, jo pasiekimus, gebėjimus, žinodami jų poreikius, pomėgius, galime kurti ugdymui palankią aplinką, pasirinkti tinkamiausias ugdymo priemones, būdus ir metodus.

Vaiko pasiekimai vertinami du kartus per metus (lentelė priedas Nr.1). Pirmasis vertinimas tai susipažinimas su vaiku, kai jis ateina į įstaigą. Tokio vertinimo tikslas – pažinti vaiką, atskleisti potencialias jo galimybes, atrasti tai, kas jam įdomu, kas patinka, suvokti, kokiais būdais jis supranta, tyrinėja pasaulį, o viską apibendrinus – nustatyti jo pasiekimų lygį bei numatyti konkrečius uždavinius, kryptis jo ugdymui. Antrą kartą tas pats vaikas vertinamas mokslo metų pabaigoje gegužės mėn., siekiant nustatyti jo ugdymosi pažangą. Šis vertinimas leidžia užtikrinti ugdymo tęstinumą, planuoti individualų darbą su vaikais, tikslingai pasirinkti ugdymo formas, metodus, būdus.

Vaiko pasiekimus darželyje vertina grupės auklėtojos, jos gali teikti individualius patarimus, rekomendacijas, ugdymo tikslų įgyvendinimui. Vaikas taip pat yra aktyvus savo pasiekimų vertintojas: jis pasako savo nuomonę apie tai, kas jam sekasi labai gerai, kas nelabai. Iš pokalbių, bendravimo, jo veiklos stebėjimų nesunku suprasti kaip jaučiasi grupėje, kiek pasitiki savimi.

Svarbiausi vaiko ugdymo(si) pasiekimų vertinimo principai:

- Vertinimas grindžiamas šiuolaikine ugdymo ir ugdymosi samprata, amžiaus tarpsnių psichologiniais ypatumais, vaiko poreikiais, individualiomis galiomis, gebėjimais.
- Vaiko pasiekimai ir pažanga stebimi ir fiksuojami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašą, kuriame išdėstyta aštuoniolika vaiko ugdymosi pasiekimų sričių su esminėmis nuostatomis ir gebėjimais, kuriuos vaikas įgyja iki šešerių metų. (pateiktas pavyzdys - priedas)
- Vertinant remiamasi gerai susiformavusiais gebėjimais ir siekiama ugdyti prasčiau susiformavusius gebėjimus.
- Vaiko pasiekimams keliami skirtingi reikalavimai (gabiems vaikams – aukštesni, menkesni gebėjimų – žemesni); pastarieji vaikai turi siekti būtino minimalaus lygio, o gabesni – daugiau.
- Vertinama individuali kiekvieno vaiko pažanga, jo dabartiniai pasiekimai lyginami su ankstesniais.
- Remiamasi įvairiais vertinimo šaltiniais.
- Atsižvelgiama į augimo, ugdymo bei ugdymo(si) sąlygas šeimoje.

Informacija dedama į taip vadinamą „**Vaiko aplanką**“. Jį sudaro:

1. Kūrybiniai darbiai.
2. Žodinė kūryba.
3. Vaiko klausimai, samprotavimai, idėjos.
4. Įvairios veiklos stebėjimo užrašai.

Vaiko ugdymo(si) vertinimo duomenys neviešinami, vaikui nebelankant ugdymo įstaigos jie saugomi įstaigos archive (lentelė priedas Nr. 1).

Vaiko aplanką su darbais atiduodame tėvams išeinant vaikui iš darželio.

NAUDOTA LITERATŪRA

1. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2014 m.
„Išimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas“
2. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2015m.
„Išimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“

VARDAS.....PAVARDĖ.....
 GIMIMO METAI.....

ŽINGSNIAI																			
1 žingsnis																			
2 žingsnis																			
3 žingsnis																			
4 žingsnis																			
5 žingsnis																			
6 žingsnis																			
SRITYS	1. Savivoka ir savigarba	2. Emocijų suvokimas ir raiška	3. Savireguliacija ir savikontrolė	4. Santykiai su suaugusiais	5. Santykiai su bendraamžiais	6. Mokėjimas mokytis	7. Iniciatyvumas ir atkaklumas	8. Kūrybiškumas	9. Problemų sprendimas	10. Tyrinėjimas	11. Aplinkos pažinimas	12. Kiekio supratimas ir skaičiavimas	13. Forma, erdvė, matavimai	14. Sakytinė kalba	15. Rašytinė kalba	16. Fizinis aktyvumas	17. Kasdienio gyvenimo įgūdžiai	18. Estetinis suvokimas	19. Meninė raiška

Data:

Raudona spalva.....
 Žalia spalva.....